

דף ק"ד

לרבי דם מרצה על העור בפ"ע כשהוא
עם הבשר נולד בו פסול הוא כיו"ב
הגמרא הביאה שרבי ורבי אלעזר ברבי
שמעון חולקים אם זריקת הדם מועילה
להתיר את העור לכהנים גם בלא שהתיר את הבשר. וכעת מביאה
הגמרא את המקור למחלוקתם. ששנינו בברייתא, רבי אומר שהדם
מרצה על העור בפני עצמו, אם העור הופשט לפני שהבשר נפסל זריקת
הדם מתירה את העור לכהנים. וכשהוא עם הבשר, אם נולד פסול בין
קודם זריקה בין לאחר זריקה הרי הוא כיוצא בו, העור נפסל עם הבשר.
רבי אלעזר ברבי שמעון אומר, אין הדם מרצה על העור בפני עצמו, אם
העור הופשט אפילו לפני שנפסל הבשר, אין הזריקה מתירה את העור
לכהנים אם אינה מתירה את הבשר. וכשהוא עם הבשר, אם נולד בו
פסול קודם זריקה הרי הוא כיוצא בו, דינו כדין הבשר. אבל אם נולד
פסול אחר הזריקה והבשר הורצה שעה אחת, יפשיטנו ועורו לכהנים,
אפילו אם הבשר מחובר לעור¹⁶²⁹.

ר"א אם אין בשר אין דם ר"א או'
דם אע"פ שאין בשר
ולכאורה רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון
נחלקו במחלוקת רבי אליעזר ורבי יהושע.
שנחלקו בדרשה בכתוב: "וְעֹשִׁיתָ עֲלֵתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם". רבי יהושע
אומר אם אין דם אין בשר, אם אין בשר אין דם. רבי אליעזר אומר דם
אף על פי שאין בשר, שנאמר: "וְדָם זִבְחֶיךָ יִשְׁפֹּךְ". והכתוב "וְעֹשִׁיתָ
עֲלֵתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם" בא לומר לך שכמו שמתן הדם בזריקה אף בשר
בזריקה, שיש רווח בין הכבש למזבת. ולכאורה רבי שאומר שהדם מרצה
על העור שהופשט לאחר שהבשר נפסל סובר כרבי אליעזר שאמר דם
אע"פ שאין בשר. ורבי אלעזר ברבי שמעון שאמר שהעור שהופשט לא
הורצה סובר כרבי יהושע?

רבי ור"א בר"ש נח' אליבא דר' יהושע
אם ר"י מודה כשיש הפסד לכהנים
דוחה הגמרא, שרבי אלעזר ברבי שמעון
שאמר לא הורצה מודה שדבריו שנויים
במחלוקת תנאים, ורבי אליעזר שאמר שיזרוק את הדם לכתחילה אפילו

¹⁶²⁹ מפני שהיתר העור תלוי בזריקה כשרה, אבל אם הבשר נפסל בשר קודם זריקה העור אינו מותר אפילו הופשט קודם פסולו. רש"י.

כשהבשר אבד או נשרף אינו סובר כדבריו. ורבי ורבי אלעזר ברבי שמעון נחלקו לפי רבי יהושע, רבי אלעזר ברבי שמעון שאמר שהעור שהופשט לא הורצה סובר כרבי יהושע שאם אין בשר לא זורקים את הדם. ורבי סובר שרבי יהושע אמר שלא זורקים את הדם אם אין בשר כדי שהקרבן יעלה לבעלים לחובה אלא כשאין לכהנים הפסד, שהרי אם לא זורקים את הדם הכהנים לא זוכים בעור¹⁶³⁰. אבל כשיש הפסד לכהנים, בעור של קרבן שזרקו את דמו אפילו רבי יהושע מודה שלא מפסידים לכהנים שלא כדין. ואם הבשר נשרף או אבד קודם זריקה לא יזרוק לכתחילה ואין הפסד לכהנים שהרי הקרבן לא קרב. ואם עבר וזרק הדם הזריקה מתירה את העור אפילו שהקרבן לא עלה לבעלים היא הקרבה, וקוראים בו "עור העולה אשר הקריב"¹⁶³¹.

ומודה ר"י כשהבשר נטמא נפסל או כמו ששנינו בברייתא, רבי אליעזר אומר יצא חרוק שהורצה בדיעבד שאם הבשר נטמא, נפסל, או יצא חרוק לקלעים יזרוק את הדם. ורבי יהושע אומר לא יזרוק, ורבי יהושע מודה שאם זרק הורצה. אם הבשר נטמא, אפשר לומר שהציץ מרצה. אבל ביוצא הציץ לא מרצה ושנינו שרבי יהושע מודה שאם זרק הורצה בדיעבד. ומכאן שרבי יהושע שאמר שאם אין בשר אין דם, בדיעבד אם זרק הורצה. ואפילו שאם הבשר נאבד או נשרף הקרבן פסול לענין העור רבי יהושע מודה שהזריקה מתירה את העור לכהנים.

אר"ח מימי לא ראיתי עור חלוץ יוצא לבית השריפה

הגמרא שואלת על מה ששנינו במשנה שרבי חנינא סגן הכהנים אמר מימי לא ראיתי עור יוצא לבית השריפה. הרי פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים יוצאים לבית השריפה ונשרפים עם העור? אומרת הגמרא, שלא מדברים בקרבנות שמצותם בכך. ושואלת הגמרא הרי קרבנות שנפסלו קודם

1630 והתורה אמרה (דברים יב) "הבשר והדם". רש"י.

1631 תוס' שואלים איך רצו לומר שר"א בר"ש סובר כרבי יהושע הרי שנינו שרבי יהושע מודה שאם זרק הורצה כדבסמוך. ונראה לפרש ומ"ד לא הורצה כר' יהושע שגזר בנטמא בשר או נפסל שלא יזרוק משום אבוד ושרוף שאין בשר כלל, שאפילו בדיעבד לא הורצה. וגם כאן אין הדם מרצה על העור בפני עצמו אפילו בדיעבד בנטמא גזירה משום אבוד ושרוף. ולא מדובר כאן באבוד ושרוף אלא בנטמא או נפסל. ולמ"ד הורצה רבי יהושע לא אמר שגזרו משום אבוד ושרוף ולא יזרוק אלא גבי בעלים שאין הפסד לכהנים שעדיין לא זכו בעורו אבל בעור שכבר זכו כהנים משנזק הדם לא גזרו אטו אבוד ושרוף. כמו בדיעבד, בפסול יוצא וטומאה. תוס'.

הפשט וקודם זריקה יוצאים לבית השריפה עם העור, בין לרבי בין לרבי אלעזר ברבי שמעון¹⁶³²? אומרת הגמרא, שמדברים בעור חלוי, מופשט מהבשר ולא בעור מחובר לבשר שנשרף.

ר"ח סובר כרבי ואיבעי"א אין הפשט קודם זריקה
שואלת הגמרא, הרי יש קרבנות שבשרם נפסל
אחר הפשט וקודם זריקה, ושורפים את עורם

לרבי אלעזר ברבי שמעון שאמר שהדם לא מרצה על העור בפני עצמו! ואומרת הגמרא שרבי חנינא סובר כרבי שאומר שהדם מרצה על העור בפני עצמו. או שנאמר שרבי חנינא סגן הכהן אמר את דבריו לפי רבי אלעזר ברבי שמעון. וכמו שרבי מודה שאין הפשט קודם זריקה, שהכהנים אינם רגילים להפשיט את העור לפני הזריקה. כך גם לרבי אלעזר ברבי שמעון הכהנים לא הפשיטו את העור לפני הזריקה, ולכן רבי חנינא סגן הכהנים לא ראה מימיו עור מופשט שיוצא לבית השריפה.

ר"ח סובר שהדם מרצה על העור
שואלת הגמרא הרי יש מקרה שעור יוצא לבית השריפה בבהמה שנמצאה טריפה בבני

מעיים, ולא ידעו זאת עד שהפשיטו את העור וזרקו את הדם? ואומרת הגמרא שרבי חנינא סובר שהדם מרצה על העור אפילו בבהמה שנמצאה טריפה בבני מעיים. מפני שפסולו לא הוכר קודם הפשט לרבי, וקודם זריקה לרבי אלעזר הזריקה מרצה על העור, והבשר ישרף.

ר"ע אמר אפילו בבכור בע"מ
ואפשר לדייק זאת מהלשון של המשנה, אמר רבי עקיבא מדבריו למדנו, שהמפשיט את

הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו. ושואלת הגמרא אם רבי חנינא סגן הכהנים סובר כך בשאר הקדשים מה בא להשמיע רבי עקיבא שהוא הדין בבכור?! ואומרת הגמרא שרבי עקיבא בא לומר שהעור אינו נפסל אפילו נמצא שהוא טריפה אפילו בגבולין. אם נמצאה טריפה בבכור בעל מום שנשחט במדינה לאחר ההפשט העור נותר לכהנים, אפילו שהשחיטה לא התירה את בשרו באכילה¹⁶³³.

¹⁶³² לרבי משום שהוא קודם הפשט ולרבי אלעזר משום שהוא קודם זריקה. רש"י.

¹⁶³³ ר"ע למד מעדותו של ר"ח סגן הכהנים. והטעם הוא ששחיטת בכור בעל מום במדינה מתירה את אכילת בשרו כמו שזריקת הדם מתירה בכור תם במקדש, ולכן היא מתירה את העור.

אמר רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן, הלכה
כרבי עקיבא. ואף רבי עקיבא לא אמר שהעור

ר"י א' הלכה כר"ע והלכה
כחכמים

של בכור בעל מום נותר, אלא כשמומחה שהוסמך לראות מומים ראה
את המום והתיר לשחוט אותו. אבל אם נשחט בלא שהתירו מומחה,
השחיטה אינה מתירה את העור. ואומרת הגמרא שההלכה היא כדברי
חכמים שאומרים שאם התגלה למפרע שהבהמה היתה טריפה או פסולה
לפני הפשטת העור, העור יוצא לבית השריפה, אפילו שהדבר התגלה
אחרי הפשט וזריקה. ולא כדברי רבי יוחנן שאמר שהלכה כרבי עקיבא
(בשר בקבורה והעור בשריפה) ¹⁶³⁴.

משנה

פר' ושעיר הנש' כמצותם נש' בבית פריים הנשרפים ושעירים הנשרפים, בזמן
הדשן ומטמאים בגדים שקרבו כמצותם ולא נפסלו, נשרפים

כמצותם בבית הדשן מחוץ לשלשה מחנות ומטמאים את בגדיהם של
העוסקים בהם. אם נפסלו והם טעונים שריפה כשאר פסולי קדשים,
נשרפים בבירה, ואינם מטמאים את בגדי העוסקים בהם.

היו סובלין אותו במוטות, יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה והאחרונים
לא יצאו, הראשונים מטמאין בגדים, והאחרונים אינן מטמאין בגדים עד
שיצאו. יצאו אלו ואלו מטמאין בגדים. רבי שמעון אומר אינן מטמאין
עד שיוצא האור ברובן. אם שריפתם נגמרה המסייע בהם אינו מטמא
בגדים ¹⁶³⁵.

גמרא

מהי בירה? אמר רבה בר בר חנה בשם רבי יוחנן, ישנו מקום בהר הבית
ששמו בירה. וריש לקיש אמר, כל בית המקדש נקרא בירה, כמו שנאמר
בדברי הימים: "וּלְבָנוֹת הַבֵּיכָה אֲשֶׁר הִכְיֵנוּתִי".

¹⁶³⁴ בשר בקבורה שאין מאכילין קדשים לכלבים ואין שריפה בקדשים אלא כשהובאה לעזרה ונפסל לאחר
שחיטה. רש"י כ' שלא ידע טעם למה בשר בקבורה והעור בשריפה. מפני שבקרובן שנפסלו גם העור וגם הבשר
שניהם יוצאים לבית השריפה. ובבעל מום שנמצא טריפה קוברים אותו עם העור כדי שלא יבואו לידי מכשול.
ונראה בעיני שלא גורסים אלא והלכה כדברי חכמים ותו לא. וחכמים לא דברו על דר"ע בבכור בגבולין אלא על
רבי חנינא שמדבר בקדשי המקדש. רש"י. אבל הרמב"ם מפ' את הדברים על בכור בע"מ בגבולין שהעור יקבר
והבשר ישרף. ועיין באחרונים על דבריו.

¹⁶³⁵ אבל מקודם כל המסייעים בשעת שריפה מטמאים בגדים. רש"י.

ג' בתי דשן ששמשו לקרבנות שדינם
שריפה

אמר רב נחמן בשם רבה בר אבוא, ישנם
שלשה בתי דשנים. בית דשן גדול בעזרה,

ששורפים שם פסולי בשר קדשי קדשים, שמחיצת אכילתם בעזרה,
ואמורי קדשים קלים, שהקטרת האימורים הכשרים שלהם בעזרה.
ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהם פסול קודם זריקה,
שלא הגיע זמנם לצאת, ולפיכך נשרפים בעזרה. ובית הדשן אחר היה
בהר הבית, ששורפים שם פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע
בהם פסול אחר זריקה, שהגיע זמנם לצאת ולפיכך נשרפין חוץ לעזרה.
ובית הדשן שלישי שהיה חוץ לשלש מחנות, כאשר פרים ושעירים
הנשרפים נעשו כמצותם.

לוי שנה ברייתא שאומרת שהיו שלשה בתי דשנים, בית הדשן גדול
בעזרה, ששם שורפין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים
ושעירים הנשרפים שאירע בהם פסול, בין קודם זריקה בין לאחר זריקה,
הואיל ועדיין לא יצאו. ובית דשן אחר בהר הבית, ששורפים שם פרים
ושעירים הנשרפים שאירע בהם פסול ביציאתם. ובית דשן שלישי שהיה
חוץ לשלש מחנות כשנעשו כמצותם.

האם לינה מועילה בפרים ושעירים
הנשרפים

הסתפק רבי ירמיה, האם פרים ושעירים
הנשרפים נפסלים בלינה ככל קדשים. או

שלינה מועילה לפסול בשר קרבנות שעומד לאכילת אדם, או מזבח
כעולה ואימורים¹⁶³⁶. ולא בפרים ושעירים הנשרפים שעומדים לשריפה
ואינם בני אכילה. ואמר רבא, שאבוי הסתפק בדבר ואני פשטתי לו
את הספק. ממה ששנינו בברייתא, ושזין שאם חישב באכילת פרים
ובשריפתן, לא עשה כלום. מודים חכמים ורבי שמעון¹⁶³⁷, שאם חישב
בשחיטת פרים הנשרפים לאכול מבושרם או לשורפם חוץ לג' מחנות
למחר, לא עשה כלום. מפני שמחשבת פיגול פוסלת רק כשחש על
אכילת מזבח או אכילת אדם. ולכאורה כמו שמחשבת חוץ לזמנו אינה
פוסלת בהם, כך לינה אינה פוסלת בהם. ודוחה הגמרא, שאפשר לומר

¹⁶³⁶ שלינה כתובה או באכילת מזבח "לא ילין חלב חגי" וגו', או באכילת אדם "לא תתירור" וגו'. רש"י.
¹⁶³⁷ שנחלקו אם פיגול נהוג בחטאות הפנימיות אם חשב בשחיטה להקטיר את האימורים למחר.

שמחשבת לינה אינה פוסלת בהם אבל לינה פוסלת¹⁶³⁸.

פרים הנש' מועלים בהם נש' הוכשרו ומביאה הגמרא ראייה ממה ששנינו להפסל בלינה רישא באימורים סיפא בבשר במשנה במעילה, פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין מועלין בהן משהוקדשו. נשחטו, הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה. ולכאורה הכוונה שפרים ושעירים הנשרפים, נפסלים בלינת בשר. דוחה הגמרא, שהמשנה אומרת שהם נפסלים בלינת האימורים. שואלת הגמרא, הרי ששנינו בסיפא, וכולן מועלין בהם בבית הדשן עד שיותך הבשר, שכל זמן שלא נעשית מצותן מועלים בהם. וכמו שהסיפא מדברת בבשר, גם הרישא מדברת בבשר? דוחה הגמרא, שהסיפא מדברת בבשר, והרישא באימורים.

עוד ראייה מביאה הגמרא מהברייתא שלוי שנה, שיש עוד בית הדשן שבו שורפים פרים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול ביציאתן. ולכאורה מדובר בפסול לינה. דוחה הגמרא, שאפשר לומר שמדובר בפסול טומאה ופסול יציאה, כשיצאו לפני זריקת דמים שעדיין לא הגיע זמנן לצאת.

שאירע בהן פסול ביציאתן פסול הסתפק רבי אלעזר, האם יש פסול יוצא בפרים ושעירים הנשרפים, כשיצאו מהעזרה

לפני זריקת דמים. שואלת הגמרא, והרי סופם לצאת? אמר רבי ירמיה בר אבא, השאלה של רבי אלעזר היתה לפי הסובר שבשר קדשים קלים שיצא לפני זריקת דמים פסול¹⁶³⁹. האם שם פסול כיון שאין סופם חובה לצאת, והכהנים יכולים לאכלם בעזרה. אבל פרים ושעירים הנשרפים שסופם לצאת חובה לא נפסלים ביציאתם. או שגם בפרים ושעירים הנשרפים כיון שעדיין לא הגיע זמנם לצאת, נפסלו ביציאה. ומביאה הגמרא ראייה מהברייתא שלוי שנה, שהיה עוד בית הדשן שבו שורפים פרים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול ביציאתן. דוחה הגמרא,

1638 תוס' שואלים ממה שבמסכת יומא(דף מח.) רב פפא הסתפק בחישוב בחפינת קטרת. והביאו ראייה ממה ששנינו הוסיף רבי עקיבא הקומץ והקטרת כו'. וממה שטבול יום פסול גם לינה פוסלת. וממה שלינה פוסלת גם מחשבה פוסלת, ולא דחו כמו שדחו כאן. וי"ל שבאכילת מזבח אין הבדל בין מחשבה לבין לינה, אבל כאן בבשר פרים הנשרפין אפילו שלינה פוסלת אולי מחשבה אינה פוסלת. ואפילו שבקטורת ובלבונה אין פיגול הוא רק לענין כרת אבל נפסלו במחשבת חוץ לזמנו. כמו מה שא' בחטאות הפנימיות מודה היה רבי שמעון לפסול מק"ו משלא לשמו. תוס'.

1639 ר"ל בפרק כל התדיר (לעיל פט:).

שיתכן שאין הכוונה לפסול יציאה אלא פסול טומאה ופסול לינה¹⁶⁴⁰.

הספק ביצא חציו ברוב אבר נשאר עוד הסתפק רבי אלעזר, מה הדין בפרים ושעירים הנשרפים כשרוב הבהמה יצא מחוץ

לעזרה, והרוב הוא רק על ידי צירוף של מיעוט אחד מן האברים שיצא. האם נחשב ליציאה לטמא את המתעסקים, שמשליכים את מיעוט האבר שיצא אחרי רוב האבר שלא יצא. או לא¹⁶⁴¹, שמשליכים את מיעוט האבר שיצא אחרי רוב הבהמה שיצא. תמזה הגמרא מהי השאלה, הרי פשוט שלא מניחים את רוב הבהמה והולכים אחר רוב האבר? אלא השאלה היא במקרה שיצא חציו של הקרבן בצירוף רוב אבר אחד, כשמאחד האברים שיצאו יצא רובו ומיעוטו נשאר בפנים. האם משליכים את מיעוט האבר שנשאר בפנים העזרה אחרי רוב האבר שיצא ורובה של הבהמה יצאה. או שמשליכים אותו אחר הבהמה ומיעוט האבר לא יצא. ונשארה הגמרא בתיקו.

רבה בר רב הונא שנה את השאלה באנשים. מה הדין כשחמישה בני אדם היו מתעסקים בהוצאת הקרבן ושלשה מהם יצאו מהעזרה ושנים נשארו עדיין בפנים העזרה, האם הולכים אחר רוב המתעסקים או אחר רוב הבהמה¹⁶⁴². ונשארה הגמרא בתיקו.

1640 זיל הכא קמדחי וזיל הכא קמדחי. רש"י.

1641 רש"י מפרש שהשאלה היתה אם המתעסק בהם טמא. וקשה שבסוף כיצד צולין (פסחים פה:) אמרו שהמוציא בשר פסח מחבורה לחבורה אינו חייב עד שיניח, מפני שכתובה בו הוצאה כשבת. והקשו ממנה ששנינו במשנה, היו סובלין אותו במוטות ראשונים מטמאין בגדים אחרונים אין מטמאין בגדים עד שיצאו, ואף על גב שדלא נח. ותירצו שמדובר בנגררים. והרי כשיצא רובו במיעוט אבר אינו חייב בשבת כיון שאגודו בפנים, ולא יטמא בגדים. ונראה לפרש שהשאלה היתה לענין לשורפו בפנים. תוס'.

1642 תוס' שואלים אם הבהמה בפנים פשוט שהאנשים הם טהורים כמו שמוכח בכל הסוגיה. ויש לומר שהגמרא אומרת שדוקא בבהמה הולכים אחר הרוב אבל לא באנשים. תוס'.